

Прийоми дослідження науково-художнього тексту на уроках літературного читання в початковій школі

О. В. Вашуленко

Концепція модернізації сучасної початкової освіти вказує на необхідність формування в учнів початкових класів уміння працювати з інформацією, оскільки саме це вміння належить до найбільш цінних особистісних надбань людини, що дозволяють їй швидко адаптуватися і розвиватися в нестабільному суспільстві. Це спонукало нас до створення комплексної технології формування у молодших школярів умінь досліджувати науково-художній текст на уроках літературного читання, у якій поєднуються найбільш продуктивні алгоритми і прийоми освітніх і читацьких технологій: інтерактивного навчання; активного сприймання інформації; смислового читання; критичного мислення; диференційованого навчання; рефлексивно оцінювальної діяльності учнів.

Під час опрацювання науково-художніх текстів молодші школярі оволодівають такими вміннями: практично розрізнявати такі тексти з-поміж інших видів, самостійно знаходити в них достовірну, науково підтверджену інформацію; розкодувати графічну інформацію, яка міститься в тексті; перетворювати графічну інформацію в текстову; знаходити і розрізняти інформацію природничого, історичного, культурознавчого характеру; пояснювати явища природи, історичні факти, події, співвідносити їх з текстом; здійснювати смисловий аналіз змісту тексту; складати план; висловлювати власне судження щодо змісту тексту (Саніна С. П.).

З метою формування зазначених умінь педагогам доцільно використовувати провідні методи і прийоми опрацювання науково-художніх текстів. Зокрема, учитель може запропонувати такі прийоми роботи: визначення теми твору; виокремлення відомої і нової інформації; виявлення сумнівної, недостовірної інформації; знаходження шляхів пошуку достовірних фактів у відповідних джерелах; самостійне формулювання запитань різного рівня осмислення тексту; складання плану; порівняльний аналіз творів різних жанрів на одну тему; літературні ігри; самостійний пошук науково-художніх текстів на запропоновану вчителем тему; знаходження науково-художнього тексту серед різних, запропонованих учителем текстів та доведення правильності свого вибору; підготовка пізнавального матеріалу на певну тему; випуск пізнавального журналу тощо.

Важливим і визначальним в організації роботи над формуванням у молодших школярів умінь досліджувати і взаємодіяти з науково-художніми текстами є мотиваційне забезпечення освітнього процесу, урахування рівня розвитку читацьких умінь школярів; застосування доцільно обґрунтованих методів і прийомів, які враховують специфіку опрацювання науково-художніх текстів; формування в учнів загальнопредметних умінь, які є визначальними для смислового сприймання науково-художніх текстів.